

Punkt 9.

Orientering om status på forsorgshjem og kvindekrisecentre 2019 samt den videre handling

2019-099997

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Familie- og Socialudvalgets orientering

at sagsbeskrivelsen udgør status på myndigheds forbrug på forsorgshjem (SEL § 110) og kvindekrisecentre (SEL § 109) og den videre handling på området

Beslutning:

Til orientering

Familie- og Socialudvalget finder det stærkt bekymrende, at der synes at være en stigning i partnervold mod kvinder og er meget optaget af udviklingen ift. pladser på både krisecentre og forsorgshjem. Familie- og Socialudvalget afventer yderligere analyser af bl.a. målgrupperne på de enkelte steder og ønsker at drøfte problemstillingen og løsningsmuligheder i samarbejde med de øvrige 6-byer.

Sagsbeskrivelse

Fremstillingen skal ses i forlængelse af tidligere orientering til Familie- og Socialudvalget af 26.01.2018, hvor den daværende udfordring på økonomien med Servicelovens § 110 blev beskrevet. Udviklingen og årsagerne blev beskrevet, samt hvilke initiativer der skulle igangsættes for at imødegå den økonomiske udfordring, der var på daværende tidspunkt.

Ultimo 2019 er området fortsat økonomisk presset. Forbruget til køb af pladser på forsorgshjem (§ 110) og kvindekrisecentre (§ 109) har i perioden 2017-2019 udviklet sig således¹:

Tabel 1: Udvikling over køb og merforbrug i perioden 2017-2019

	2017	2018	2019 (status 08.01.20)
Køb af pladser forsorgshjem (mio. kr.)	46,622	47,088	54,7
Procentvis stigning		1%	16,2%
Køb af pladser kvindekrisecentre (mio. kr.)	5,411	6,732	9
Procentvis stigning/fald		24,4%	33,7%
Merforbrug (mio. kr.) – netto	4,9	2,8	7,5 (skønnet)

Tabel 1 viser, at stigningen på køb af pladser til forsorgshjem, fortsætter og er steget betragtelig fra 2018 til det forventede regnskab 2019. Imidlertid er forbruget til køb af pladser på kvindekrisecentre også steget ganske voldsomt med procentvise stigninger de sidste to år på henholdsvis 24% og 34% årligt. Merforbruget på det samlede område for køb af pladser til forsorgshjem og kvindekrisecentre skønnes således at blive ca. 7,5 mio. kr. for 2019.

I Aalborg Kommune har Socialafdelingen myndighedsansvaret og dermed udgiften uanset hvor i Danmark en borger fra kommunen tager ophold på forsorgshjem og kvindekrisecentre.

Ifølge Servicelovens §110 *"skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp."*

Ifølge Servicelovens § 109 *"skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- og samlivsforhold. Kvinderne kan være ledsaget af børn, og de modtager under opholdet omsorg og støtte"*.

Udsatte borgere og kvinder udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise kan selv henvende sig på forsorgshjem/kvindekrisecentre, hvor forstanderen formelt set vurderer, om borger kan indskrives. Forsorgshjemmet/kvindekrisecentret skal herefter orientere borgers hjemkommune, som har myndighedsansvar ift. at arbejde på at få borger udskrevet fra forsorgshjem/kvindekrisecentre, fx understøttet af en handleplan. Herudover er det også et myndighedsansvar at betale taksten for borgers ophold samt opkræve et mindre beløb fra borger til egenbetaling.

Myndighed har ingen indflydelse på, hvor mange pladser der etableres. Herudover er det lederen af stedet, der træffer afgørelse om optagelse og udskrivning. Det vil sige, at myndigheds eneste mulighed for at påvirke udgifter og serviceniveau alene er at følge de konkrete borgere meget tæt og motivere til anden indsats for den enkelte borger samt etablere en kritisk og konstruktiv dialog med tilbuddene. Myndighedsindsatser der fremstår umiddelbare og enkle men som i praksis viser sig langt vanskeligere og ressourcetunge ift. rådgiverindsatsen i hver enkelt sag og som ikke mindst vanskeliggøres af borgeres ophold på tilbud uden for Aalborg Kommune samt borgeres til tider forholdsvis korte ophold.

¹ Der ydes 50% refusion på udgifterne til området.

Udviklingen på landsplan i Danmark

Lidt mere end 6.400 personer i Danmark lever i hjemløshed. Det viser VIVEs nye kortlægning af hjemløshed i 2019. Dermed er antallet af hjemløse borgere stort set uændret siden den forrige kortlægning for to år siden. Dog er der sket en udvikling mod et stigende antal hjemløse ældre, mens antallet af hjemløse unge er faldet.

VIVE udtaler:

"Når hjemløsheden langt om længe er faldet lidt blandt de unge, skyldes det formentlig, at en del kommuner har sat tiltag i gang for hjemløse unge, for eksempel med skaffe boliger og give social støtte. Vi må imidlertid ikke overse de midaldrende og ældre, der lever i hjemløshed. De har i høj grad også behov for langsigtede boligløsninger, og de har ofte et stort støttebehov for eksempel på grund af psykiske lidelser eller misbrugsproblemer.

At der nu er færre hjemløse unge og flere hjemløse ældre kan også forklare, hvorfor der er sket en stigning i antallet af gadesovere og hjemløse borgere på herberg, mens der omvendt er sket et fald i antallet af "sofasovere", der overnatter midlertidigt hos familie og venner.

"Der er forskel på, hvilke tilbud personer i en hjemløsesituation benytter. For mens mange unge er sofasovere hos venner og bekendte, så er ældre uden tag over hovedet mere tilbøjelige til at søge ind på herberger og natvarmestuer."

Videre anfører Socialstyrelsens årsstatistik fra oktober 2019², at

"Partnervold mod kvinder er et omfattende problem i Danmark. Omfanget af problemet er de seneste år dokumenteret gennem forskellige undersøgelser:

- I en undersøgelse fra 2018 skønnes det, at ca. 38.000 kvinder i 2017 har været udsat for fysisk partnervold.*
- En anden undersøgelse, som også er udgivet i 2018, viser, at 3,9 pct. af kvinderne og 1,2 pct. af mændene inden for en etårig periode har oplevet sig udsat for psykisk partnervold.*
- Det skønnes i en undersøgelse fra 2012, at ca. 33.000 børn i 2010 kan have været vidne til fysisk vold mod en forælder.*
- En undersøgelse fra 2016 viser, at 17 procent af unge i alderen 14-15 år har været udsat for vold i hjemmet gennem det seneste år, mens ca. otte procent har oplevet psykisk vold inden for det seneste år.*

En problematik der gør, at:

- I 2018 blev 2.019 kvinder indskrevet til et ophold på et krisecenter.*
- Kvinderne blev ledsaget af i alt 1.915 børn på kvindekrisecentrene i 2018.*
- 296 af kvinderne og 204 af børnene havde mere end ét ophold i 2018.*
- Gennemsnitsalderen på kvinderne var 35 år. 17 procent af kvinderne var 18-24 år, mens 10 procent var 50 år eller derover.*
- 38 procent af kvinderne kom fra Region Hovedstaden, ca. 17 procent fra Region Midtjylland, ca. 17 procent fra Region Syddanmark, ca. 14 procent var fra Region Sjælland, og ca. otte procent kom fra Region Nordjylland. Den geografiske fordeling af kvinder på krisecenter følger nogenlunde fordelingen i den danske befolkning, dog er kvinder fra Region Hovedstaden overrepræsenterede på kvindekrisecenter i 2018.*
- 44 procent af kvinderne har dansk oprindelse, mens 50 procent har indvandrer- eller efterkommerbaggrund. For seks procent af kvinderne er der ikke oplyst herkomst."*

² Socialstyrelsens årsstatistik for 2018, Kvinder og børn på krisecentre, oktober 2019
<https://www.lokk.dk/media/tfmecsx4/årsstatistik-2018-kvinder-og-børn-på-krisecenter.pdf>

Leverandører på området til Aalborg Kommunes borgere

Tabel 2 og 3 nedenfor viser, at for både forsorghjem og kvindekrisecentre er der sket en forskydning fra 2018 til 2019 således at flere borgere i 2019 har taget ophold på tilbud, der ikke drives af Aalborg Kommune. Imidlertid viser tabel 2 også, at det samlede antal fuldtidspersoner på forsorghjem ikke modsvarer stigningen i det forventede regnskab på området i 2019, hvilket indikerer at gennemsnitsudgiften pr. fuldtidsperson er steget.

Tabel 2: Fordeling pr. leverandør på forsorghjem (§110)

	2018 – fuldtidspersoner		2019 (opgjort 09.01.20) – fuldtidspersoner	
Tilbud der ikke drives af Aalborg Kommune	45,7	42,47%	51,16	46,23%
Kirkens Korshærs Herberg	19,59	18,21%	15,79	14,27%
Svenstrupgaard	42,33	39,34%	43,73	39,51%
I alt	107,62	100%	110,68	100%

En nærmere gennemgang af status medio december 2019 på forsorgsområdet (§ 110) viser følgende liste over de fem eksterne tilbud, som Aalborg Kommune ikke driver, men hvor der i 2019 er brugt flest midler:

- Forsorghjemmet Aas med 3,93 mio. kr.
- Blå Kors Hjemmet Hobro med 3,54 mio. kr.
- Blå Kors Hjemmet Rold Skov med 3,19 mio. kr.
- Forsorghjemmet Nørbygård med 2,27 mio. kr.
- Mandecentret Botilbud ApS med 2,09 mio. kr.

Tabel 3: Fordeling pr. leverandør på kvindekrisecentre (§ 109)

	2018 – fuldtidspersoner pr. mdr.		2019 (opgjort 09.01.20) - fuldtidspersoner	
Tilbud der ikke drives af Aalborg Kommune	5,11	57,16%	8,09	71,03%
Krisecenter for kvinder	3,83	42,85%	3,3	28,98%
I alt	8,94	100%	11,39	100%

Ligeledes viser en nærmere gennemgang af status medio december 2019 på kvindekrisecenterområdet følgende liste over de fem eksterne tilbud, som Aalborg Kommune ikke driver, men hvor der i 2019 er brugt flest midler:

- RED – Krisecenter Safehouse for unge med 1,8 mio. kr.
Specialiserede opholdssteder for unge, der er på flugt fra æresrelaterede konflikter.
- Søhavegård Krisecenter IVS med 1,36 mio. kr.
- Frederikshavn Krisecenter med 0,48 mio. kr.
- Hjørring Krisecenter med 0,46 mio. kr.
- Kvindehjemmet i København med 0,38 mio. kr.

Aktuelle initiativer

Som følge af de økonomiske udfordringer på området vil forvaltningen iværksætte følgende tiltag:

- 1) Socialafdelingen v. Specialgruppen vil tage skridt til at opprioritere myndighedsindsatsen inden for de givne rammer med henblik på en forstærket indsats over for borgerne

- 2) Forstærket fælles indsats mellem Socialafdelingen/myndighed og Job- og Ydelsesafdelingen. Aftalen skal sikre, at begge parter handler proportionalt og rettidigt ift. områdets udfordringer og borgernes behov.
- 3) Samarbejdsaftale mellem Ældre- og Handicapforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen om et forpligtende myndighedsansvar, der sikrer proportionalt og rettidig handling ved borgers indskrivning på forsorgshjem
- 4) Samarbejdsaftale om væsentlige temaer med relevante leverandører af tilbud på området, som ikke drives af Aalborg Kommune.
- 5) Yderligere analyse af området i samspil med relevante parter. Formandskab v. Center for Sociale Indsatser. Analysen skal bidrage til at afdække yderligere handlemuligheder og ansvar på tværs af myndighed og udfører.
- 6) Afsøge mulighederne for forebyggende tiltag på krisecenterområdet ift. kvindernes baggrund, problemstillinger mv.

Det er dog allerede nu afgørende at være opmærksom på, at der ikke synes at være nogen hurtige løsninger på området, men der bliver tale om et langt og sejt træk som en del af et landsdækkende problem. Positivt er det, at den seneste hjemløseundersøgelse viser, at udviklingen i antallet af hjemløse er stagneret, mens der omvendt og stærkt bekymrende synes at være en stigning i partnervold mod kvinder, som resulterer i stor søgning til landets krisecentre.